

AJALOOLINE SOOMUSAUTO

22. jaanuaril 1940 avati Neeva ääres Marmorpalee sissekäigu juures (selles paies asub V. I. Lenini Keskmuuseumi filiaal) suurepärane revolutsioonijalooline mälestusmärk — alusele paigutatud soomusauto.

Kõik pidulikul tseremoonial viibijad teadsid, et just sellelt soomusautolt pidas V. I. Lenin, olles tagasi jõudnud kaua kestnud emigratsioonist, 3. (16.) aprillil 1917 kõne Petrogradi proletariaadile. Tööliste ja soldatite poolt soomusautole tõstetuna hüüdis Vladimir Iljitš: «Elagu sotsialistlik revolutsioon!» Sellesama soomusautoga sõitis töörahva suur juht Soome vaksalist Kšesinskaja villasse, kus tollal asusid bolševike partei keskkomitee ja Petrogradi komitee.

Ainulaadse mälestusmärgi avamisel võttis sõna Petrogradi nõukogu täitevkomitee juures asunud soomusautokuulipildurite ja mootorratturite salga endine komandör F. Bõkov. Ta jutustas selle soomusauto «eluloost». Selle soomusauto otsingust oli ta kõige aktiivsemalt osa võtnud.

Soomusauto teenis ustavalt revolutsiooni ja rahvast. Juulisündnuste ajal oli ta vahipostil Kšesinskaja villa juures, kuid sattus vaenlaste kätte. Peaaegu kaks kuud hiljem, 1917. aasta augusti lõpul, kui oli käimas Kornilovi mäs-

su mahasurumine, vallutasid punakaartlased soomusauto tagasi. Ta anti üle Smolnõitse, kus asus Oktoobrerevolutsiooni staap, ja saadeti seejärel ründama Talvepaleed, Ajutise Valitsuse viimast kantsi. Täie hooga kihutus ta Paleeväljakule, kuulipilduja avas tule junkrute ja ohvitseride pihta, julgestades Talvepaleele tormi jooksvaid soldateid ja töölisi. Seda lahingut meenutab kuulijälg roolil. Kuul oli sisse tunginud vaatepilust.

Legendaarne soomusauto tegi kaasa palju lahinguid. 1919 aastal võttis ta osa lahingutest Pulkovo ja Krasnoje Seloo all ning mujal. Edasi viis soomusauto tee teda Petropavlovski kindlusse, Suurtükiakadeemiasse ja lõpuks ühte Osoviahimi laagrisse Leningradi lähedal. Siis hakati kuulsat soomusautot otsima.

Möödus mitu aastat, enne kui V. I. Lenini muuseumi filiaal sai kirja Leningradi sõjaväeringkonna staabilt. Selles kinnitati, et soomusauto on Leningradi eeslinnas Sosnovkas, kus noored õpivad tema järgi soomusauto- ja tankiasjandust. Soomusauto roolil oli kuulijälg. Polnud kahtlust, et tegemist on ajaloolise lahingumasinaga.

G. MIHHAILOV,
ETA erikorrespondent